

Volnost, rovnost, bratrství jako velké středoevropské hodnoty

Rudolf Steiner

Nutnost trojčlennosti sociálního organismu musí být pochopena, zvláště v proletářských kruzích. A lidé ji pochopí, teprve budou-li vědět: trojčlennost je nutná. Neboť v budoucnosti nesmí panovat volání „volnost, rovnost, bratrství“ s rozpory, které tyto tři ideály vůči sobě obsahují, nýbrž v budoucnosti bude muset panovat: svoboda ducha v samostatném duchovním životě, neboť tam bude oprávněná; rovnost vůči každému svéprávnému člověku v demokratickém státním útvaru; a bratrství v samostatně spravovaném, lidi vyživujícím a zachovávajícím hospodářském životě. Ve chvíli, kdy se tyto tři ideály takto použijí na trojčlenný organismus, nebudou si již navzájem odporovat.

Kéž přijde doba, kdy bude možné říci: My ve střední Evropě vskutku s bolestí pohlížíme na to, co se událo prostřednictvím Versailles. Pohlížíme na to jako na výchozí bod a na spoustu nouze a bídy a bolestí, které nás čekají. Kéž se ale vyplní to, že bude možné říci: To vnější nám mohou vzít, neboť to vnější lze člověku odebrat. Budeme-li však schopni vrátit se k letům, v nichž jsme popřeli svoji minulost, ke goetheanismu na přelomu 18. a 19. století, kdy Lessing, Herder, Schiller, Goethe atd. působili pro jinou oblast - budeme-li schopni vrátit se ze své niternosti k velkým středoevropským hodnotám, pak z této střední Evropy zazní v nouzi doby vstříc oné pravdě - která ve slovech „volnost, rovnost, bratrství“ před jedním stoletím zaznívala jen napůl - její druhá polovina; možná ve vnější závislosti, avšak ve vnitřní svobodě a nezávislosti by pak ze střední Evropy mohla do světa zaznít slova: svoboda pro duchovní život, rovnost pro demokratický právní život člověka, bratrství pro hospodářský život!

Těmito slovy lze shrnout v podobě pečeti, co dnes musíme říkat, cítit a myslet ve smyslu obsáhlého uchopení sociální otázky v její celistvosti. Kéž vskutku mnoho lidí toto přijme a pochopí; pak se bude moci stát praxí to, co je dnes zatím otázkou!

R. Steiner: Gedankenfreiheit und soziale Kräfte. GA 333. Přednáška z Berlína, 15. září 1919, str. 91n.